

[57] IBN KHALDÚN: NEVELÉSEMRŐL

Tuniszban születtem, a ramadán hónap első napján, 732-ben (Krisztus 1332. évének május 27. napján), és kamaszkoromig szüleim felügyelete alatt nevelkedtem. A Szent Korán olvasását egy iskolai tanítótól tanultam, akit Abu Abdallah Mohammad Ibn Saad Ibn Boral el Ansarinak hívtak, és Djajalából, a Valenciái tartomány egyik településéről származott (Spanyolország). Tanítóm e város és környéke legjobb tanáraitól tanult, és valamennyi kortársát meghaladta a koranikus tudományok ismeretében. Préceptorai között, akik a „7 tudományra” tanították, volt a híres Abul Abbas Ahmad Ibn Mohammad Al Betrani, a tudós „lektor”, aki elismert tanárok tanítványa volt. Azután a Korán szövegének memorizálását tanultam, a hét lecke szerint haladtam, Ibn Boral irányításával, úgy, hogy először minden leckét külön vettünk, aztán együtt valamennyit. E feladat közben huszonegyszer ismételtam a Koránt. Aztán elolvastam két leckét Yacub útmutatása szerint. Két másik mű, melyeket ugyanazzal a tanárral tanultam, hasznosítva észrevételeit, Ash-shatibi „Lamiya” című költeménye volt a koranikus tudományokról, és ugyanannak a szerzőnek egy másik költeménye a Korán helyesírásáról, »Raiya« címmel. Tanárom segítséget nyújtott ezekkel a tananyagokkal kapcsolatosan, ugyanazokat a didaktikai útmutatásokat, melyeket ő is kapott Al Betranitól és más tanároktól.

Az „At-tafsil”-t is az ő vezetése alatt tanultam, amely művet Ibn Abd-el-Berr állított össze a „Mowattá”-ban elmondott Hagymányokról, és amelyben ugyanarról a témáról egy másik terve is található, „Attamhid” címmel, és amely csakis a Hagymányokra szorítkozik. Tanultam még számos más könyvet, többek között Ibn Malik »At-tashil« és »Al-mojtasar« című könyveit vagy Ibn-el-Hadjib rövid jogtudományát; jöllehet kívülről nem tanultam meg sem egyik, sem a másik könyv szövegét.

Ugyanabban a időben a grammatika művészetét is műveltem apám vezetésével, és Tunisz városának számos kiváló professzorának segítségével.

Tuniszban különböző tanároktól tanultam jogot, mint például: Abul Abdallah Mohammad Ibn Abdallah-el Djaiyani (Jaénben született) és Abul Casem Mohammad Ibn-el-Casir, aki a „Modawana” rövidített részét is tanította nekem, melyet Abu Said Alberdai írt, „At-tamhid” címmel, miként a malikíta jogtudomány doktrínáiról szóló „Modawana”-t (digestát) is.

E tanárom vezetésével végeztem egy jogi kurzust is, és ugyanabban az időben látogattam Abu Abdallah Mohammad Ibn Abd-es-Salam foglalkozásait, aki sejkünk, a közösség kádiája volt.

Fivérem, Mohammad, aki most hunyt el, szerencsére velem együtt látogatta az órákat. Gyakorta használtam Ibn Abd-es-Salam bölcsességét, aki hallotta még Malik imámot, mikor olvasta és magyarázta a „Mowattá”-t. Szájhagymány útján tanulta e könyv szövegét, Abu Mohammad Ibn Harún At-tai, a népszerű doktor vezetésével, aki később megtévelyodott.

Tudnék idézni még különböző tuniszi sejkeket, akiknek az irányításával végeztem sokféle tanulmányaimat, és akiktől jó minősítéseket örzök.

Mindannyian meghaltak a nagy pestis idején...

Kamaszkorom óta mindig mohó tudásvágyat éreztem és nagy buzgalommal vettem részt az iskolákban és tanfolyamokon, hogy elsajátítsam a tudást. A nagy pestis után, mely leghíresebb embereinket ragadta el, tudósainkat, professzorainkat, és amely szüleimtől is megfosztott engem, rendszeresen látogattam Abu Abdallah Al Abbali professzor óráit, és, három évi tanulás után végre felfedeztem, hogy már tudok valamit.

Mikor Abu Inan szultán visszatért Fezbe és a tudósok kezdtek összegyűlni körülötte, az egyik gyűlésen rólam is beszélt valaki és minthogy a herceg szeretett volna kiválasztani egy pár tanulót azért, hogy néhány kérdést megvitasson velük (a jog és a szépírás köréből), a doktorok, akiket én Tuniszban ismertem, engem is megemlítettek, mint alkalmas egyént.

Az uralkodó azonnal megparancsolta Ibn Abi Amr hadjibnak, hogy vigyen engem az udvarba, és 755-ben (Krisztus után 1354-ben) érkeztem oda. Azután beírtak azok közé, akik a tudományos kört alkották körülötte, és a szultán azt a megtisztelő kötelességet adta nekem, hogy vegyek részt vele az imádkozásban.

Ezt követően mint saját titkárát alkalmazott, megbízva azzal, hogy írjam le azokat a döntéseket, melyeket vizsgálata tárgyává tett. Ezt én utálattal fogadtam, mert senki őseim közül, ha jól emlékszem, nem foglalkozott hasonló megbízatással. Mindenesetre továbbra is átadtam magam tanulmányaimnak, különböző maghrebi és spanyol sejkektől vettem órákat, akik azért érkeztek Fezbe, hogy politikai missziót töltsenek be. Így tudtam előbbre lépni, hogy eleget tegyek vágyaimnak.

Fordította: Kéri Katalin